
ANTALYA'DA AZ TANINAN BİR KIŞ TURİZM MERKEZİ: SAKLIKENT

Prof.Dr.Hayati DOĞANAY*
Arş.Gör.Serhat ZAMAN

Özet

Saklıkent kayak sahası Antalya il merkezinin 53 km kuzeybatısında, Bakırlı dağının (2547 m) doğu yamacında, 1970 m yükseltide yer alır.

Sahada kayak yapma sezonu, ortalama 100 gün kadar olup, yılın aralık ayı ortaları ile mart ayı ortalarına denk gelen devreyi içerir. Burada oldukça yüksek bir kış turizmi potansiyeli bulunmakla birlikte, saha henüz önemli sayılabilecek bir turistik çekim merkezi özelliği kazanamamıştır. Bunda esas olumsuz etken ise, sahanın yeterince tanınmaması ve henüz tanıtımının da yapılmamış olmasıdır. Oysa, Antalya ilinin turizm hareketini çeşitlendirmenin yollarından biri de, yaz turizminde yayla turizmi, ve kış turizminde de, söz konusu sahanın kayak turizmini geliştirmek olmalıdır. Nitekim, Mart ayında Antalya kıyılarında denize girilirken, sözü edilen bu sahada, kayak yapılabilmektedir. Zaten, yılın Mayıs ayı sonlarına kadar Bey dağları, kar örtüsü taşımakta ve kıyılardan bu manzara büyüleyici güzellikler olarak seyredilebilmektedir.

Tanıtımı yapılır ve alt yapı hizmetleri de tamamlanırsa, yabancı turistlerin bu sahaya yoğun ilgi

* Atatürk Üniversitesi K.K.E.F. Coğrafya Eğitim A.B.D.

gösterecekleri unutulmamalıdır.

Abstract

Saklıkent ski center is located 53 km northernwest of Antalya city center. Ski center is situated at 1970 m altitude on the east terrace of Bakırlı mountain. Ski season is approximately 100 days in the center and from december to march.

In spite of the fairly high tourism potential, it does not have the features of a famous tourism center. Because it is not advertised enough, it is not known widely. One of the ways of variation of the tourism activity is to develop platou (yayla) and ski tourism. It is possible both to swim and to ski in march in this area.

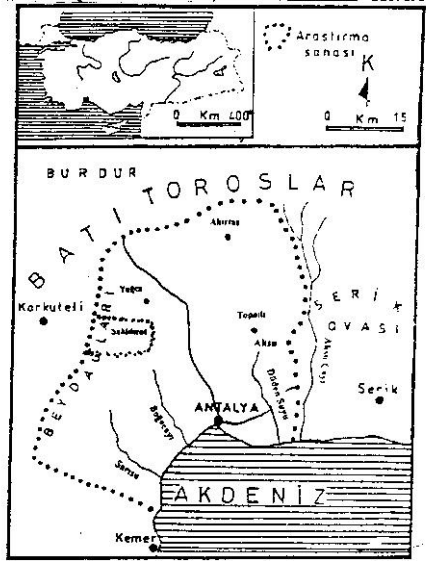
If this area is introduced and the infrastructure is completed, it can attract the attention of tourists from foreign countries.

ANTALYA'DA AZ TANINAN BİR KIŞ TURİZM MERKEZİ: SAKLİKENT

*In Antalya As A Winter Tourism Center Which is Less Known:
Saklıkent*

1.1. Lokasyon Özellikleri:

Saklıkent kayak merkezi, Antalya körfezinin kuzeybatısında, NE-SW doğrultulu uzanan Bey dağlarının doğu kolu olan Bakırlı dağının doğu yamaçları üzerinde yer alır. Kayak merkezinin yükseltisi tesisler sahasında 1915 m dolaylarında olup, bu değer kayak pistleri çevresinde, 1970 m'ye kadar çıkar.

Harita 1.1. Saklıkent kayak merkezinin lokasyon haritası

Sahanın doğusunda, *Saklıkent yayla yerleşmesi*, batısında Bakırlı dağı ve TÜBİTAK Ulusal gözlemevi, kuzeyinde, *Akçakaya* ve *Pürelli yaylaları*, güneyinde ise, *İlmelik*, *Moryer*, *Karçukuru* ve *Feslikan yaylaları* bulunmaktadır.

Antalya'da Az Tanınan Bir Kış Turizm Merkezi: Saklıkent

Kayak tesisleri, Antalya kent merkezine (Cumhuriyet meydanı) 53 km uzaklıktadır. Bu yol ortalama olarak 1.5 saate alınır. Antalya körfezinin batı kıyılarında hemen hemen deniz kıyısından başlayarak birden yükselen Bey dağları boyunca aşılan bu güzergah, arazinin eğiminin artmasına bağlı olarak, ulaşımda güçlük yaratır.

Foto 1.Saklıkent Kayak Merkezinden genel bir görünüm (Aralık 2001)

Antalya ilinin turistik çekim gücü potansiyeli yüksek sahalarından biri olan Saklıkent kayak merkezi ile, Antalya kenti arasında ulaşım olanakları henüz yeterli olmasa da, günümüz koşullarında yeterli sayılabilecek düzeydedir. Bu merkezi Antalya'ya bağlayan karayolunun hemen hemen tamamı, asfalt kaplama olup yolun genişliği kimi yerlerde 10 m kimi yerlerde ise iki aracın yan yana geçmesini güçleştirecek genişliktedir.

Kayak merkezi ile Antalya kenti arasında, yukarıda bahsedilen güzergah dışında, alternatif bir yol daha vardır. Bu yol eski bir yayla yerleşmesinin devamlı yerleşmeye dönüşmesi ile oluşan *Geyikbayırı* köyünün kuzeyi boyunca Bey dağlarına tırmanıp, *Feslikan yaylasına* ulaşan karayoludur. Ancak, burada en önemli sorun, güzergah boyunca yükseltinin yer yer 2000 m ye yaklaşması ve bunun sonucu yolun kış aylarında

genellikle kar yağışı nedeni ile kapalı olmasıdır. Zaman zaman ulaşım açılan bu yol, standartlarının düşük olması nedeni ile, tercih edilen bir güzergah değildir.

Saklıkent kayak merkezine gelen turistlerin hemen tamamı, karayolu aracılığı ile sahaya ulaşır. Ancak, hava koşullarının da uygun olduğu bazı günlerde, *helikopter* ile de turist taşındığı olur.

Saklıkent kayak merkezi adını, yaklaşık 500 m doğusunda yer alan *Saklıkent yayla yerleşmesinden* almıştır. Yayla yerleşmesinin bulunduğu sahanın, etrafı yüksek tepeler ile çevrili korunaklı bir saha olması, muhtemelen Saklıkent adını almasında etkili olmuştur. Ayrıca, yöre halkının bir kısmı da sahayı *saklı yayla* olarak adlandırmaktadır.

Foto 2. Saklıkent yayla yerleşmesi yol kenarı mahallesi (Şubat 2002)

1.2. Jeomorfolojik Özellikleri:

Daha önce de değinildiği üzere, Saklıkent kayak merkezi, Batı Torosların önemli yükseltilerinden biri olan Bakırlı dağı üzerinde, batı-doğu doğrultulu eğimli bir yamaç üzerinde kurulmuştur.

Çevrenin en önemli yükseltisi durumundaki Bey dağları, yüksek kalker katmanları ve aralarında derin vadilerle ayrılmış tepelik sahalardan oluşmuştur. Genellikle masifimsi ve kalın katmanlı kalkerlerle kaplı yüksek tepeler, faylanma nedeni ile yüzlerce metre yükseklikte şevler meydana getirmiştir. Adeta, minare şeklinde bir aşınmaya uğrayan tepeler oldukça sivridir.¹

Bey dağları üzerindeki kalkerler içinde, karstik şekillerden olan, mağaralar, lapyalar ve dolinlere de sıkça rastlanır.

Antalya körfezinin batısı boyunca NE-SW doğrultulu uzanan Bey dağları, kendisi ile aynı doğrultuda uzanan faylar tarafından kesilmiştir. Bu fayların, Bey dağlarının doğusunda akım gösteren bazı dere ve çaylar ile (Çandır, Boğaçayı, Sarısu) aynı doğrultuda uzandığı görülür.

1.3. Klimatik Özellikleri:

Saklıkent kayak merkezinin turistik çekim gücüne sahip bir saha olmasında, iklimik özelliklerinin önemli bir payı vardır.

Kayak merkezi her ne kadar Akdeniz ikliminin yayılış bölgesi içinde yer alsada, sahip olduğu yükselti, karasal iklim koşullarının hissedildiği bir yer olmasına neden olmuştur.

Antalya körfezinin batısında kıyıdağın itibaren aniden yükselen Bey dağları, sahada kısa mesafelerde iklim değişmelerine neden olur. İklim koşullarındaki söz konusu değişimin en belirgin delili, bitki örtüsü dağılışında görülen kademeli değişmedir. Denize yakın alçak sahalarda görülen maki elemanları ve kızılçam (pinus brutia) ormanları, yükseltinin artmasına bağılı olarak, yerlerini karaçam (pinus negra) , sedir (sedrus) ve meşe çalılıklarına bırakır (1200 m.). Ve son olarak da alpin çayır formasyonları görünmeye başlar (1850 m.).

Saklıkent kayak merkezi, denize yakınlığı ve dolayısıyla, denizden gelen nemli hava kütlelerine açık bir sahada bulunduğı için, yılın yaklaşık 5 ayı kar yağışı alır. Bu merkez, Türkiye kış turizm merkezleri arasında, enlem itibari ile en güneyde yer alanıdır(36.50°). Sahanın özel konumu ve özellikle yükseltisi, enlem faktörünün kış turizmi faaliyetleri için oluşturduğu olumsuzluğu nispeten azaltan önemli faktörlerin başında gelir.

Foto 3. Saklıkent yayla yerleşmesi yakınlarında kar örtüsü ile kaplı karayolu (Şubat 2002)

Bu merkezde kayak sezonu, Aralık ayı ikinci yarısı itibari ile başlar, Mart ayının ortalarına kadar devam eder. Bu süre yaklaşık 90-100 gün sürer. Bazı yıllar, kar yağışı miktarındaki artma ve azalmalara bağlı olarak kayak sezonu süresi değişebilmektedir.

Saklıkent kayak merkezinin kayak sezonu süresi, ülkemizin önde gelen diğer kayak merkezleri ile karşılaştırıldığında, sezon uzunluğunun bu merkezde nispeten kısa olduğu dikkati çeker.

Saklıkent kayak merkezi, bulunduğu sahanın iklim özelliklerinden nedeniyle, Antalya şehri ve yakın çevresinden kolaylıkla ayırt edilebilir. Bu farklılık Antalya turizminin çeşitlenmesine katkıda bulunan önemli doğal çevre özelliklerinden birisidir. Hatta iklimik değerlerde görülen söz konusu farklılık, Antalya ili turizmine ayrıcalıklı bir çekim gücü özelliği kazandırır. Kayak sezonunun son dönemleri olan Mart ayı başlarında, aynı gün içerisinde hem kayak yapabilme hem de denize girme olanağının oluşması, yukarıda bahsedilen iklimik farklılığın oluşturduğu bir turistik çekiciliktir.

Mart ayı içerisinde Antalya kıyılarında deniz suyu sıcaklığının 19.3 C° ye kadar çıktığı düşünülürse, özellikle kuzey Avrupa kökenli turistlerin denize girebilmesi için bu değer yeterli sayılabilir.

Tablo 1.1. Ülkemizin önde gelen kayak merkezlerinde kayak sezonu süresi ve ortalama kar kalınlığı

Kayak Merkezi	Bulunduğu İl	Ort.Kar kalınlığı(m)	Kayak Sezonu(Gün)
Uludağ	Bursa	2-3	120-130
Palandöken	Erzurum	2	200-210
Kartalkaya	Bolu	2-2.5	130-140
Erciyes	Kayseri	1.5-2	120-130
Sarıkamış	Kars	1-3	150-160
Saklıkent	Antalya	1-1.5	90-100

Kaynak: Doğanay,H.,2001 Türkiye Turizm Coğrafyası

1.4. Turistik Potansiyeli:

Saklıkent kayak merkezinde ortalama 100 gün olarak belirtilen kayak sezonu süresince kar kalınlığı 50-150 cm arasında değişir. Bazı yıllar kar yağışının yetersiz olması nedeniyle, kayak yapabilme alt sınırı olarak kabul edilen 50 cm nin altında kar örtüsü bulunur. Bu durum, sahaya gelen turist sayısında azalmasına yol açan nedenlerden birisidir. Ancak, sahada kar örtüsü kalınlığı çoğunlukla 50 cm limitinin üzerindedir.

Tablo 1.2. Saklıkent kayak merkezine ait bazı teknik veriler

Yükselti	1915 m
Ortalama eğim	% 35-40
Eğim zorluğu	Acemi- ileri
Eğim yönü	B-D
Kot farkı	150 m
En uzun pist	1000 m
Kar kalitesi	Zayıf
Çığ olasılığı	Yok
Pist sayısı	2
Teleferik kapasitesi	970 kişi/saat
teleski hat uzunluğu	1500 m

Kaynak: www.turizm.gov.tr

Kayak merkezinde, profesyonel ve amatör kayakçılara hizmet eden iki kayak pisti bulunur. Bunların toplam uzunluğu, 1750 m yi bulur. Kayak merkezinde ayrıca, uzunluğu 500 m kadar olan kar kızıağı pisti de vardır. Burada yaklaşık 300 kadar kar kızıağı bulunur. Saklıkent 970 kişi/saat

kapasiteli bir teleferik hattı ile, 750-850 m uzunluğunda iki teleski hattına sahiptir.

Aralık ayı ortaları ile Mart ayı ortalarını kapsayan kayak sezonu devresinde, sahayı günlük 150 araç ya da, ortalama 500 kişi ziyaret eder. ⁱⁱ Ziyaretçi sayısında, hafta sonları, bayram tatilleri ve yarıyıl sonu tatillerinde belirgin bir artış olur. Bu dönemlerde ziyaretçi sayısı ortalama olarak 2000 rakamına ulaşabilmektedir.

Foto 4. Kayak merkezinde kar kızıağı pisti ve kayan insanlar

Antalya ili ve yakın çevresi, genellikle yaz aylarında yoğunlaşan turizm aktiviteleri ile nitelense de, yılın belirli dönemlerine sıkışan bu aktivitelere alternatif oluşturacak turistik potansiyel çeşitliliği de sahiptir. Saklıkent, sunulacak alternatiflerden birisi olmaya aday turistik potansiyel sahasıdır.

Saklıkent kayak merkezi, her yıl kış turizmi ile ilgili ulusal ölçekteki yarışmalar ev sahipliği yapar. Bunlar, *1-2 Mart Ulusal Kayak Yarışması*, *9-10 Mart Saklıkent Kayak ve Snowboard Şenlikleri*, *Golden Snow Fest* etkinlikleridir. Bu faaliyetler süresince, Antalya şehir merkezindeki

Cumhuriyet meydanından sürekli, ücretsiz belediye otobüs seferleri düzenlenir.

1.5. Konaklama Olanakları:

Kayak merkezinin konaklama kapasitesi ülkemizin önde gelen kayak merkezleri ile karşılaştırıldığında, verilerin düşük olduğu dikkati çeker.

Tablo 1.3. Ülkemizin bazı kayak merkezlerinde tesis sayısı ve yatak kapasitesi

Kayak merkezi adı	Tesis sayısı	Yatak kapasitesi
Uludağ	27	3200
Palandöken	9	2500
Erciyes	2	250
Saklıkent	3	120

Kaynak: Doğanay, H., 2001 Türkiye Turizm Coğrafyası

Uludağ ve Palandöken kış turizm merkezlerinde, bir çok tesis ve 5 yıldızlı otelin bulunduğunu düşünürsek, Saklıkent'in bu konuda bir hayli geri kaldığı görülür. Bu sonuç, kayak merkezleri arasındaki ziyaretçi sayısı farklılığı ve özellikle de, Saklıkent kayak merkezinin henüz gelişim aşamasındaki bir turistik saha olması ile ilgilidir denilebilir.

En son gözlem yaptığımız 2002 Mart ayı itibari ile, sahada üç konaklama tesisi bulunuyordu. Bunların toplam yatak kapasitesi 120 idi.

Tablo 1.4. Sahadaki konaklama tesisleri ve yatak kapasiteleri

Konaklama tesisi	Yatak kapasitesi
Saklıhan otel	40
Bakırlı motel	50
Saklı Şale pansiyon	30
Toplam	120

Kaynak: Yerde Gözlemler sonucu elde edilmiştir.

Arazi çalışmaları süresince gözlemleyebildiğimiz kadarıyla, kayak merkezindeki konaklama kapasitesinin henüz sınırlı oluşunu, kayak merkezinin 500 m doğusunda yer alan *Saklıkent yayla yerleşmesinin* varlığı ile açıklamak durumunda kaldık. Yaklaşık 480 çağdaş meskenden kurulu Saklıkent yayla yerleşmesinde söz konusu yayla evlerinin büyük çoğunluğu yaz aylarında kullanılır. Ancak, kayak sezonu süresince *devremülk* niteliğinde kullanılan yayla evleri de vardır. Bu devremülklerin kayak merkezine yakın olması, sahada fazla sayıda oberj yatırımları yapılamamasına neden olmuştur.

In Antalya As A Winter Tourism Center Which is Less Known: Saklıkent

Foto 5. Konaklama tesislerinden Bakırlı Motel

Foto 6. Konaklama tesislerinden Saklıhan Otel

Saklıkent kayak merkezinin Antalya şehrine yakınlığı (53 km) sahaya gelen ziyaretçilerin, *günübirlikçi* (ekürsionist) nitelikte olmasına

ve dolayısıyla aynı gün içerisinde konaklama yapmadan, geri dönmelerine neden olmuştur.

Özellikle *paket tur* organizasyonları ile gelen turist gruplarının, aynı gün içerisinde şehir merkezi veya yakın çevredeki konaklama tesislerine geri dönmeleri, sahada konaklama tesisi yatırımlarının artmasını önlemiştir.

1.6. Başlıca Sorunlar ve Çözüm Önerileri:

Saklıkent kayak merkezi, henüz *turistik gelişim projesi* kapsamında değildir. Bu, önemli bir yasal eksikliklerdir. Sorunun bir an önce çözümlenmesi şüphesiz, konaklama tesisi yatırımcılarını sahaya yatırım yapmaya teşvik edecektir.

Turizm Bakanlığı ve D.P.T. işbirliği ile, *kış sporları ve kayak merkezleri projeleri* hazırlanmış olup, bu planlar bugün, beş büyük kış turizmi merkezini kapsamaktadır (Uludağ, Palandöken, Erciyes, Sarıkamış, Kartalkaya). Araştırma sahasının da bir an önce bu kapsama alınması, sahanın mevcut turistik potansiyelini değerlendirmek için önemli adımlardan birisi olacaktır.

Araştırma sahası ve yakın çevresinde gözlemleyebildiğimiz sorunlardan bir diğeri de, yerel ve ulusal ölçekte tanıtımın yeterince yapılamamış olmasıdır. Özellikle yaz aylarında yoğunluk kazanan deniz ve kıyı turizmi faaliyetleri ile nitelenen Antalya ve çevresinde, Saklıkent kayak merkezinin varlığından habersiz bir çok bir çok ziyaretçi ve yerel halk bulunmaktadır. Bu sorun, sahanın yeterli tanıtımının yapılması yolu ile giderilebilir.

Antalya'ya gelen turistlerin büyük bir bölümünün tatil dönemleri yaz aylarına rastladığından, kayak sezonu içerisinde yeterli sayıda turist sahaya gelmemektedir. Tur operatörleri ve seyahat acenteleri, Antalya iline özgü, aynı gün içerisinde denize girme ve kayak yapabilme avantajını kullanarak, özellikle Avrupa ve Orta doğu pazarlarından, sahaya turist çekebilirler (örneğin charter uçak seferleri düzenleyerek).

İzlenimlerimiz doğrultusunda, sahaya yabancı çekmek kadar, yerli turistleri getirebilmekte önemli bir adım olacaktır. Özellikle Akdeniz iklimi

etki sahasında yaşayan aileler için *kar*, *kayak*, *kış* gibi kavramlar ile, yaşamlarında az karşılaştıkları söylenebilir. Bu yüzden yerli turistleri de sahaya çekmek için yeterli tanıtım yapılması adeta bir zorunluluktur.

Çalışmamızın başında, sahada bir takım etkinliklerin gerçekleştirildiğini belirtmiştik. Ancak bu etkinliklerin yanında, sahayı daha iyi niteleyebilecek ve tanıtacak etkinlikler yapılmalıdır. Örneğin *kayak yap*, *denize gir* şeklinde organize edilebilecek etkinlikler, sahaya daha fazla turist gelme olasılığını artıracaktır.

Araştırmamıza konu olan *Saklıkent kayak merkezi*, kayak sezonu uzunluğu, kar kalitesi ve konaklama olanakları yönünden henüz ülkemizin önde gelen kış turizm merkezleri ile rekabet edebilecek seviyede değildir. Bu yüzden, rekabet etmek yerine, Antalya'daki mevcut turistleri kış turizmi aktivitelerine de yönlendirmeyi çalışır ise, daha başarılı bir turizm politikası izlemiş olacaktır.

Saha ile kent merkezi arasındaki karayolunun standartlarının yükseltilmesi, güzergah boyunca yer yer görülen potansiyel seyir noktalarının düzenlenmesi ve Antalya-Geyikbayırı-Feslikan alternatif karayoluna gereken önem verilmesi durumunda, çevrenin turistik faaliyetlerinde belirgin bir artış gözlemlenmesi olasıdır.

Sonuç olarak, Saklıkent kayak merkezi Antalya turizmine çeşitlilik katması ve turizm faaliyetlerinin yıl geneline dağılmasına sağlayabileceği katkı nedeniyle, önemle ele alınmalı ve değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Antalya İl Yıllığı 2000, T.C. Antalya Valiliği.
Darkot, B, -Erinç,S, 1952., Aksu Batısında Antalya Traverten Taraçaları.
Türk Coğrafya Dergisi Sayı: İstanbul
Doğanay, H, 1987., Erzurum'da Kayak Sporuna Turizm ve Başlıca Sorunları.
Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı 1987 Ankara
Doğanay, H, 2001., Türkiye Turizm Coğrafyası. Çizgi Kitabevi 3.Baskı
Konya

- Doğanay, H, - Zaman,S, 2001., Kurşunlu ve Düden Çağlayanları: Coğrafi Bir Tanıtım. Doğu Coğrafya Dergisi Sayı: 5 Erzurum
- Doğaner, S , 1998., Dağ Turizmine Coğrafi Bir Yaklaşım: Uludağ'da Turizm. Coğrafya Araştırmaları Dergisi Sayı: 3 Ankara
- Doğaner, S, 2001., Türkiye Turizm Coğrafyası. Çantay Kitabevi İstanbul
- Kalafatçioğlu, A, 1973., Antalya Körfezi Batı Kısmının Jeolojisi. M.T.A. Enstitü Dergisi Sayı: 81 Ankara
- Köksal, A, 1994., Türkiye Turizm Coğrafyası. Gazi Büro Kitabevi Ankara
- Pekcan, N, 1993., Çakırlar Ovasının Jeomorfolojik Etüdü. Türk Coğrafya Dergisi Sayı: 28 İstanbul
- Saraçoğlu, H, 1989., Akdeniz Bölgesi. Öğretmen Kitapları Dizisi 175 M.E.B. İstanbul
- Sür, A, 1994., Karstik Yer Şekilleri Ve Türkiye'den Örnekler. Türkiye Coğrafyası Dergisi Sayı: 3 Ankara
- Turizm Bakanlığı, Antalya İl Turizm Envanteri 2001
- Zaman, S., 2002, Antalya Merkez İlçe'nin Doğal Turistik Kaynakları. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Erzurum

NOTLAR

ⁱ Kalafatçioğlu, A., 1973, M.T.A. Enstitüsü Dergisi Sayı: 81

ⁱⁱ Kayak merkezinden mülakat yolu ile elde ettiğimiz rakamlar motorlu araç sayısı şeklinde olduğundan, ziyaretçi sayısının belirlenmesi mümkün olmayıp rakamları tahmini olarak vermek durumunda kaldık.